

Joulu oli ovella. Suuren perheen äiti oli sairaana. Yhdeksänkuukautinen vauva, perheen nuorin, tuotiin äidin pyynnöstä makuuhuoneeseen: ”Nyt saat hänet omaksesi”, lupasi äiti 17-vuotiaalle tyttärelleen. Helena-sisko oli aiemmin pyytänyt perheen nuorimmaista omaksi hoidokikseen, tuskin arvaten, miten konkreettisesti tuo toive pian toteutuisi. Keuhkokuumeen etenemistä ei voitu pysäyttää, ja joulupäivän sarastaessa perheen äiti, Vaasan kuvernöörinä toimineen Karl Gustaf Wreden puoliso Eleonora, siirtyi rauhallisesti Jumalan luo.

Nuorin lapsista oli nimeltään Mathilda. Sisarensa ja isänsä hyvässä hoidossa hänestä kehittyi pian vapaasti ajatteleva ja laajakatseinen naisen alku. Wreden kartanossa lapsille teroitettiin oikeuden ja oikeamielisyyden merkitystä. Kerran Mathilda hämmästytti tovereitaan saapumalla koulusta ilman sukkia:

”Katsos, tapasin tytön, jolla ei ollut kenkiä eikä sukkia. Ja tänään on aika kylmä. Hän sanoi, ettei hänellä ollut kotonakaan. Olisi mielelläni antanut hänelle kengätkin, mutta ne eivät mahtuneet hänen jälkaansa”, Mathilda selitti.

19-vuotiaana Mathilda koki voimakkaan uskonnollisen heräämisen. Pian tämän jälkeen hän aloitti Jumalalta saamansa kutsun mukaisesti urauurtavan työn Suomen vankiloissa. Toimintaa voisi nykyaikaisin termein kuvata laaja-alaiseksi vankilälähetystykseksi. Mathilda keskittyi laiminlyötyyn vankien sielunhoito- ja neuvontatyöhön, auttaen myös vankilasta päässeitä ja heidän perheitään diakonaalisesti. Välistä hän saattoi suorittaa suursiivouksen ja mukanaan tuomansa vaatejakelun vangin perheen pienessä mökissä Karjalan takamailla. Toimintansa ja lausuntojensa kautta Mathilda myös harjoitti vaikutustoimintaa. Joulua ennen hänellä oli tapana kirjoittaa erityinen joulukirje vangeille, joka monistettiin jaettavaksi. Joulukirjeet tulivat merkitsemään paljon saajilleen. He saattoivat kantaa samaansa kirjettä mukanaan vuosikausia.

Mathilda Wreden uran yksi merkittävimmistä julkisista esiintymisistä tapahtui, kun hänet vuonna 1890 kutsuttiin Venäjän viranomaisten taholta edustamaan Suomea kansainväliseen vankeinhoitokonferenssiin. Edustettuina olivat alan korkeimmat johtajat ja asiantuntijat Euroopasta, ja itse tsaariperhe kunnioitti konferenssia läsnäolollaan. Mathilda oli kongressin ainoa naispuolinen edustaja.

Eräänä päivänä hän pyysi puheenvuoroa, jonka esitti ranskaksi konferenssiyleisölle. Vuosien kokemuksen tuomalla varmuudella hän painotti Jumalan voiman merkitystä vankilatyön tärkeimpänä osa-alueena. Kävi ilmi, että moni kongressiin osaa ottanut ajatteli samoin. Kukaan ei kuitenkaan ollut uskaltanut haastaa virallista kantaa, jonka mukaan sosiaaliset ohjelmat ratkaisivat vankilatyön ongelmat. Kongressin ainoa mies joutuikin näin esittämään vallankumoukselliset näkemyksensä itse.

Mathilda sai myös harvinaislaatuisen kutsun osallistua illallisille tsaarin Talvipalatsiin. Hänelle oli varattu istumapaikka keisarillisesta pöydästä. Noina vuosina tsaarin hallinto kuitenkin vainosi monia uskonsa todeksi ottavia kristittyjä. Ortodoksisia rituaaleja suvaittiin, henkilökohtaista kuuliaisuutta Jumalalle ja sen mukaista toimintaa pidettiin uhkana hallinnolle.

Presidenttipuoliso Esther Ståhlberg kirjoittaa kuuluisassa Mathilda Wreden elämäkerrassaan: **”Vain yksi mielipide oli sallittu, kaikki muut kielletyt ja vainon alaiset”**.

Suomen naisedustaja valitsikin keisarillisen illallisen sijasta osallistua pashkovilaisen liikkeen rukouskokoukseen. Oliko rohkean valinnan syynä se, ettei hän itselleen tyypillisesti katsonut voivansa osallistua seuraelämän tilaisuuteen, jonka ohjelma tai tyyli olisi ollut kristillisen etiikan kannalta ongelmallinen, vai oliko kyseessä kannanotto salaisen poliisin harjoittamaan vainoon pashkovilaisia ja muita uskovia kohtaan?

Joka tapauksessa Mathildan kongressimatka päättyi omalaatuisesti. Pian julkisen puheenvuoronsa jälkeen hän huomasi olevansa varjostettu. Ståhlberg kuvaa, kuinka Mathilda sai kongressimatkallaan **”henkilökohtaista kokemusta siitä, mitä merkitsi yksinvalta (...) ilmiantojärjestelmä, odottamaton katoaminen”**.

Varjostus oli häpeämätöntä. Suomen 26-vuotias naisedustaja päätyi jopa henkisen pahoinpitelyn uhriksi ystävänä teeskennelleen vakoojan toimesta julkisessa kulkuvälineessä. Mathilda päättikin pikimmiten poistua Venäjän maaperältä hiljaisesti. Ensimmäisellä junalla kotiin palattuaan hän oli huolissaan. Ei itsensä, vaan kotimaansa puolesta. Sillä jos Venäjän tavat saisivat jalansijaa täällä, **”se olisi Suomen loppu”**.

Kansansa henkistä elinvoimaa Mathilda yrittikin pitää korkealla läpi elämänsä, vaikka työ vankiloissa äkisti keskeytyi vuosisadan vaihteessa. Avustustyötä hän oli jatkanut nuoruudestaan asti, kun sen yllättäen päätti kateellisten virkamiesten ja hengellisen työn ammattilaisten mustamaalauskampanja. Vankilatyön uranuurtaja huomasi pian toimintansa käyneen mahdottomaksi. Epätavallinen paronitar ei kuitenkaan jäänyt toimeettomaksi.

Vankiloiden jäädessä taakse hän laajensi kenttäänsä. Mathilda jatkoi entisten vankien sekä heidän perheidensä auttamista, oli mukana perustamassa Suomen Pelastusarmeijaa, auttoi veljeään tämän kristillisessä avustustoiminnassa, teki uusia aloitteita, osallistui ekumeeniseen toimintaan, työhön rajaseudulla sekä pakolaistyöhön Venäjän vallankumouksen jälkimainingeissa.

Kunnes ennen joulua 1928 tuo paljon kokenut Jumalan nainen ilmoitti; ”**Minä lähdän täältä pois joulupäivän aamuna**”. Mathilda oli ollut jo jonkin aikaa vakavasti sairaana. Ystävä Evi Fågelberg oli silti ihmeissään.

Mathilda uskoi Jumalan puhuneen asiasta: ”**Niin, minä olen tässä muuttopuuhissa. Henkeni sanoo sen minulle, ja minä uskon sen. Se on varmaan ihanaa. Tässä hiljakkoin kesken tuskieni minun täytyi sanoa suurelle Isälleni: 'Olet sentään johdattanut minua odottamattomia teitä – ja olen kovin turvallinen Sinun huomassasi – nytkin – ja viimeisellä hetkelläkin'**”.

Jouluaattoaamuna Mathilda pesi hiuksensa huolella ja kampasi ne erityisen hyvin. Jouluvieraiden lähdettyä ja yön jo saavuttua Mathilda riemastui sisintään myöden; ”**Ajatella, että saan elää ikuisesti – iäisyysolentona!**”. Kun jouluaamun kirkonkellot kajahtivat, oli Mathilda - täsmälleen 64 vuotta äitinsä jälkeen - saanut kutsun Herransa luo.

Mathilda Wreden työ ja esimerkki ovat innoittaneet lukuisia suomalaisia kristittyjä jo omana aikanaan ja sen jälkeen, aina nykypäivään saakka. Hänen vaikutuksensa on ulottunut kauas Suomen rajojen ulkopuolelle, ja antanut suuntaa monille lähetystyön projekteille, jotka jatkuvat edelleen.

**Herra, osoita minulle
Sinun tiesi ja opeta
minulle Sinun polkusi.
Johdata minua Sinun
totuudessasi ja opeta
minua.**

Ps.25: 4,5; Mathilda Wreden
joulukirjeestä v. 1897

”Anna minulle voimaa kevyesti kantaa ilot ja suruni. Anna minulle voimaa tehdä rakkauteni hedelmälliseksi Sinun palveluksessasi.

Anna minulle voimaa, etten koskaan kiellä köyhiä enkä notkista polviani ylimielisen vallan edessä.

Anna minulle voimaa kohottaa mieleni korkealle yli jokapäiväisen elämän pikku huolien. Ja anna minulle voimaa luovuttaa voimani täyttämään Sinun tahtoasi rakkaudessa.”

- Mathildan huoneentaulu -